

# ÍNDEX

<b>I. QUÈ ÈS EL TREBALL DE RECERCA?</b> .....	2
1. Presentació.....	2
2. Objectius generals.....	4
3. Criteris generals d'un treball de recerca.....	5
<b>II. FASES DEL TREBALL DE RECERCA</b> .....	6
1. Fases del procés d'investigació.....	6
Planificació de la recerca.....	6
Documentació i recerca.....	6
Edició de la versió final de la memòria escrita.....	7
2. Estructuració del treball escrit.....	9
2.1. Portada.....	9
2.2. Nota d'agraïments.....	10
2.3. Pròleg.....	10
2.4 . Índex general.....	10
2.6. Cos de la memòria.....	12
IES Montserrat .....	1
2.7. Conclusions.....	14
2.8. Annexos.....	14
2.9. Altres índexs.....	15
3. Exposició oral.....	16
<b>III. TÈCNiques DE TREBALL</b> .....	17
1. Fonts bibliogràfiques i d'informació.....	17
2. Lectura ràpida.....	18
3. Lectura detinguda i subratllat.....	18
4. Anotacions.....	18
5. Esquemes.....	18
6. Resums.....	19
<b>IV. COMPOSICIÓ DEL TEXT ESCRIT I PRESENTACIÓ FORMAL DE LA MEMÒRIA</b> .....	20
1. Aspectes formals.....	20
2. Treball de redacció.....	23
<b>V. AVALUACIÓ</b> .....	25
1. Avaluació.....	25

## **I. QUÈ ÈS EL TREBALL DE RECERCA?**

### **1. Presentació**

El treball de recerca pertany a la part diversificada del currículum del Batxillerat, junt amb les matèries de modalitat i les matèries optatives. És un mitjà perquè consolidis les teves capacitats de recerca i en desenvolupis de noves tot aplicant-les a les diferents matèries que curses. Atesa la importància del desenvolupament d'aquestes capacitats, en el vostre currículum de Batxillerat hi figura la realització d'un treball de recerca amb una equivalència horària de dos crèdits. Durant aquesta recerca, has d'aprofundir en les habilitats d'investigació que has anat adquirint al llarg dels teus estudis. Al nostre centre tenim plantejat aquest treball entre el primer i segon curs de Batxillerat.

Recerca és l'acció de cercar amb tota cura per trobar o descobrir alguna cosa seguint unes pautes i una metodologia. Podem concloure que **un treball de recerca ha de ser un treball científic.**

Cal tenir clar el tema i el tipus de treball que vols fer i informar-te de les tècniques i els mètodes que utilitza cada àrea de coneixement per a dur a terme la recerca.

No es pot considerar un treball de recerca tot allò que no sigui fruit de la pròpia investigació i no respongui a una metodologia científica: copiar el treball d'un altre, copiar un llibre, inventar arguments sense que puguin ser comprovats o demostrats, ..

El paper del treball de recerca dins del currículum és, per tant, important per dos motius: d'una banda té una vessant formadora en el sentit que permet que els alumnes us iniciu en les tasques de recerca i facilita el desenvolupament d'un conjunt de capacitats que, posteriorment, us seran d'utilitat per continuar la vostra formació. D'altra banda, té una vessant certificadora, ja que la qualificació obtinguda en la realització d'aquest treball representa un 10% de la nota global del Batxillerat. A més a més, permet comprovar el grau d'assoliment dels objectius generals de l'etapa. És imprescindible realitzar-lo per superar l'etapa.

Aquest treball consisteix a desenvolupar una petita investigació sobre un tema determinat i orientada per un tutor/a de treball. El treball de recerca pot estar emmarcat dins d'una matèria o pot ser interdisciplinari. Està constituït per un



## **IES Montserrat**

---

conjunt d'activitats estructurades i orientades vers la investigació que exigeixen observar, experimentar, documentar i analitzar, sobre un àmbit escollit i acotat, en part, per l'alumnat. Al final de tot aquest procés has de presentar una memòria escrita que defensaràs oralment en una exposició davant d'un tribunal format pel teu tutor/a del treball i un altre professor/a del mateix àmbit.

## **2. Objectius generals**

L'objectiu principal del treball de recerca és que utilitzis determinats procediments (fonamentalment per a desenvolupar capacitats generals per a la recerca, per a l'argumentació i l'expressió), i que ho facis en àmbits que poden ser diferents d'aquells on els vas adquirir, tot aprofundint sobre algun tema del teu interès. D'aquesta manera et prepararà per adaptar-te a situacions semblants de la teva vida acadèmica o professional posterior en les quals hakis d'aplicar diferents procediments, fer transferència de coneixements d'un camp a un altre i mostrar determinades actituds i aptituds. A més, permet comprovar l'assoliment d'alguns objectius, alhora que mesura la maduresa pel que fa a iniciativa, ordre, rigor, constància i capacitat per recórrer a les fonts d'informació més adients.

Aquests objectius generals es concreten en els següents punts:

- Fer servir tot un conjunt de coneixements i procediments adquirits des de les diferents matèries cursades al llarg de l'etapa.
- Manifestar esforç, responsabilitat i regularitat en la realització de les tasques.
- Organitzar la pròpia feina i tenir iniciativa per resoldre els problemes que es puguin plantejar.
- Recórrer a les fonts d'informació adients i fer-ne un ús adequat.
- Elaborar una presentació neta i ordenada de la memòria i estructurar-ne de forma lògica el contingut.
- Expressar-se per escrit de forma correcta, clara, amb un vocabulari adequat i emprant un llenguatge icònic adient.
- Elaborar les conclusions de forma resumida i amb un esperit crític.
- Presentar oralment el tema de forma sintètica amb claredat i un vocabulari adequat.
- Donar respostes adequades a les preguntes que es plantegin, sempre que sigui possible.

### **3. Criteris generals d'un treball de recerca**

En aquest apartat et plantejem els criteris i tècniques emprades en qualsevol treball de recerca. Cal, doncs, que atenguis les orientacions següents:

- Triar o acotar una àrea de recerca concreta.
- Analitzar l'àrea acotada i distingir els aspectes bàsics dels que són secundaris. Identificar problemes i formular preguntes.
- Plantejar l'objectiu o objectius que preteneu perseguir amb la recerca.
- Esquematitzar el procés de treball de recerca, planificar les accions que caldrà emprendre per a assolir els objectius previstos atenent la disponibilitat pròpia i les capacitats específiques de la persona que realitza el treball.
- Cercar la informació adequada al tema triat en els seus diferents aspectes i processar-la
- Proposar explicacions provisionals o hipòtesis resolutives, si s'escau, als problemes plantejats. Plantejar estratègies de resolució.
- Triar i aplicar la metodologia i l'estratègia que consideris més adequada i recollir els resultats.
- Processar aquests resultats de forma sistemàtica i contrastar-los amb la informació de què es disposa a l'inici.
- Arribar a conclusions i argumentar-les.
- Si l'estratègia de treball no ha funcionat i els resultats o les conclusions són minses respecte a allò que esperaves, has de ser capaç d'explicar per què no ha funcionat i articular una estratègia més adient.
- Utilitzar els mitjans informàtics com a eina útil tant per a la recollida de dades i el seu tractament, com per a l'edició del treball escrit.
- Plasmar per escrit el treball realitzat (MEMÒRIA) i exposar-lo oralment en públic, de manera ordenada i coherent, amb el vocabulari adequat i amb una expressió clara i entenedora (EXPOSICIÓ ORAL). La MEMÒRIA ha de contenir, en síntesi, els apartats següents i que més endavant et desenvoluparem:
  - Introducció: justificació del TR i procés de gestació
  - Desenvolupament del tema
  - Elaboració de conclusions
  - Referència a les fonts d'informació

## **II. FASES DEL TREBALL DE RECERCA**

### **1. Fases del procés d'investigació**

Hi ha diferents maneres d'organitzar el TR. Aquí et proposem una seqüència possible de fases de treball que poden ajudar a organitzar-te i planificar el teu treball. A més et proposem un possible calendari que pots adequar a les teves disponibilitats.

<p><b>Fase 1:</b> <b>(febrer)</b></p>	<p><b>Tria i delimitació del tema</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Determinar un <b>tema</b> que t'interessi</li> <li>• Acotar i definir una <b>hipòtesi de treball</b></li> <li>• Establir uns <b>objectius</b> i elaborar un <b>esquema provisional</b> del contingut</li> </ul>
<p><b>Fase 2:</b> <b>(febrer-març)</b></p>	<p><b>Planificació de la recerca</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Fixar les <b>activitats</b> previstes</li> <li>• Especificar els <b>recursos</b> i els <b>materials</b> disponibles</li> <li>• Triar el <b>mètode</b> o tècniques que es preveuen utilitzar en funció de les característiques del treball</li> </ul>
<p><b>Fase 3:</b> <b>(abril i maig)</b></p>	<p><b>Documentació i recerca</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Construir el marc teòric a partir de les dades obtingudes en documents diversos: llibres, revistes, internet,...</li> <li>• Realitzar activitats de camp per obtenir dades fruit de l'observació directa o l'experimentació</li> </ul>
<p><b>Fase 4:</b></p>	<p><b>Anàlisi i interpretació de les dades</b></p>

	<ul style="list-style-type: none"><li>• Anàlisi i síntesi de la informació</li><li>• Anàlisi dels resultats</li><li>• Clarificació i obtenció de les conclusions</li></ul>
<b>Fase 5:</b> <b>(juny, juliol i agost)</b>	<b>Edició de la versió final de la memòria escrita</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Composició del text i els materials complementaris</li><li>• Correcció aspectes formals, ortogràfics i d'experimentació escrita</li></ul>
<b>Fase 6:</b> <b>(Principis de novembre)</b>	<b>Presentació per escrit del treball</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Presentació de la versió final del treball (original i còpies)</b></li></ul>
<b>Fase 7:</b> <b>(Principis de novembre)</b>	<b>Presentació oral del treball</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Exposició oral del treball davant d'un tribunal</li></ul>
<b>Fase 8:</b> <b>(Finals de novembre)</b>	<b>Avaluació del treball</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Seguiment: 40%</li><li>• Treball escrit: 40%</li><li>• Exposició oral: 20%</li></ul>





## 2. Estructuració del treball escrit

El primer pas per a la consecució d'un treball de recerca, com s'ha vist a la presentació, és la creació. És a dir, l'autor/a plasma unes idees en un text escrit amb la finalitat de comunicar-les a uns possibles lectors (tutors del treball, companys, etc.) Aquest treball està constituït pel text escrit i per tots els materials complementaris que acompanyen el text: fotografies, dibuixos, gràfics, maquetes, etc.

La presentació correcta del treball facilita molt les operacions que es duran a terme en totes les fases posteriors fins a la consecució de la publicació: correcció d'estil i tipografia, preparació de l'original, composició, impressió, etc. En el cas del TR, encara que la finalitat no és per a ser publicat, és important que segueixi unes normes tècniques estandarditzades de tots els aspectes que determinen la redacció d'una obra escrita ja que això facilita una lectura fàcil del text i la comprensió ràpida del contingut.

L'estructuració del treball de recerca s'ha d'adaptar a les necessitats que, de mica en mica, es dibuixaran al llarg de la seva elaboració. Així i tot hi ha una sèrie d'apartats essencials, molt bàsics, que configuren l'esquelet formal de l'escrit. Aquest t'ajudarà a tenir les idees clares, a ordenar-les de forma coherent, i a saber en tot moment quins objectius pretens i en quina fase es troba la recerca. El primer que cal fer és elaborar un índex, evidentment provisional, i que aniràs modificant al llarg de la teva investigació. Al final, l'índex mostrarà l'estructura del treball, el qual constarà dels apartats següents:

### 2.1. Portada

A la portada o coberta s'inclouen les dades que identifiquen l'autor i el treball i alguns elements introductoris. Algunes dades també poden anar al full de després de la portada. Recordeu aquestes Dades:

- Tipus de treball
- Àmbit al qual pertany el treball
- Títol del treball \*
- Subtítol (si cal)
- Autor o autors
- Tutor/a del treball
- Curs i grup de classe
- Nom del centre
- Lloc i data de lliurament

Treball de recerca
Títol
-Àmbit-
Autor
Dirigit per ...
2n de Batxillerat 1
IES Montserrat
data

**\* Títol del treball**

L'elecció del títol és més difícil del que sembla a primer cop d'ull. Ha de ser clar, orientador, suggeridor; ha de resumir el contingut del treball i ha de ser relativament breu.

Cal que busquis un títol que representi objectivament el treball, que sigui significatiu, adaptat a les intencionalitats i els objectius que t'has proposat. Es tracta d'informar del contingut amb la major precisió possible. No et decideixis de forma definitiva fins que el treball estigui acabat.

**2.2. Nota d'agraïments**

Pàgina en què figura un text molt breu que dóna les gràcies a la persona o persones que t'han ajudat en l'assessorament del treball, o t'han facilitat informació o documents sobre el tema que has treballat.

**2.3. Pròleg**

De vegades, el pròleg està escrit per una altra persona diferent a l'autor del llibre i té un caràcter de presentació o de suport. En un treball d'aquestes característiques, no se sol incloure però, si es donés el cas, s'ha d'incloure als fulls inicials.

**2.4 . Índex general**

El que anomenem índex però que és per al processador de textos la *Taula de contingut*, presenta l'estructura de la memòria. S'hi exposen els diferents apartats i subapartats en el mateix ordre que apareixen en el treball, seguint les grans divisions en què està estructurat (apartats, subapartats, paràgrafs, etc.), . Tots els apartats han de tenir el mateix *estil*, així com han de tenir el mateix estil tots els subapartats. S'ha de paginar el document i afegir capçalera i peu. S'hi inclou des de la introducció fins els annexos, si n'hi ha.

La *Taula de contingut* es crea abans del primer apartat, quan ja està elaborat i paginat tot el document. Cal anar al menú Referencias i triar Tabla de contenido. S'hi exposen les matèries en el mateix ordre que apareixen en el treball, seguint les grans divisions en què està estructurat (capítols, apartats, paràgrafs, etc.), amb els títols i subtítols, i el número de pàgina corresponent



## **IES Montserrat**

---

perquè pugui ser localitzada amb rapidesa. S'hi inclou des de la introducció fins els annexos, si n'hi ha.

Pots buscar models en diferents llibres que t'ajudin a confegir el teu. Sigui quin sigui el model triat no t'oblidis de paginar-lo. Sense número de pàgina, la taula de contingut no es pot fer. S'ha de situar al començament del treball.

## **2.5. Introducció**

La introducció és la part inicial del treball que constitueix la presentació del contingut del treball: s'hi exposa la motivació del tema, s'hi explica l'objecte de la investigació, s'hi especifiquen els límits establerts per l'autor (siguin cronològics, materials o temàtics), s'hi precisa el mètode que s'ha seguit per a l'elaboració del treball, i es pot fer referència, de forma breu i objectiva, a les dificultats més significatives que han sorgit i com s'han afrontat, etc. Pot afegir-se un esquema del treball realitzat.

## **2.6. Cos de la memòria**

El cos del treball és el nucli, la part on l'autor exposa la matèria objecte del treball. N'és, doncs, la part més important on ha de quedar reflectida la teva recerca i els resultats obtinguts. Està precedit per la introducció i li seguirà l'apartat de conclusions que clouran la tesi del treball.

El cos del treball té un caràcter específic, molt lligat a les característiques concretes que vulguis donar a la investigació i, per tant, és difícil de generalitzar. És important que el cos del treball sigui clar i tingui el pes específic que li correspon. Generalment és la part més extensa.

En aquesta part es descriu i s'explica el contingut del treball. És dividida en capítols, que distribueixen i structuren les matèries de què tracta. Cal que siguin més o menys homogenis. Han d'anar precedits d'un títol que, a més d'especificar-ne el contingut, contribueix a aclarir i classificar les idees generals del treball.

En l'exposició de les matèries cal distingir les qüestions importants i les que són accessòries i tenen poca relació amb el tema tractat; en aquest cas, és preferible traslladar totes aquestes informacions a les notes i annexos.

Recorda que el més important en un treball escrit (informe, resum, estudi, comentari,...) és el rigor i la precisió dels seus continguts, però la seva presentació té una significació com a procediment necessari per a la seva àgil i entenedora lectura.

A l'hora de redactar-lo pots tenir en compte algunes recomanacions:

- Els diversos capítols han de mantenir un cert grau d'equilibri quant la seva extensió.
- Tots els apartats han de numerar-se segons els models d'esquema (1.-1.1-1.2.-...).
- Si es vol posar títol a cadascun del capítols s'ha de procurar que sigui prou significatiu.
- Els apartats han d'estar situats segons una lògica, mantenint una línia de discurs coherent. Per tant, han de tenir una lògica de continuïtat respecte a l'apartat anterior i el posterior.
- També s'ha d'evitar la repetició de continguts. Si això es fa de manera voluntària, l'única raó és insistir, aclarir o reforçar algun punt, i se n'ha de consignar la intencionalitat.
- Totes les afirmacions s'han de basar en raonaments o materials concrets i demostrables indicant els materials i/o aparells utilitzats.
- S'han d'evitar afirmacions sense recolzament científic.
- S'han d'utilitzar esquemes clars, taules, quadres, etc.
- Les referències a d'altres autor, si es volen utilitzar literalment, han de ser breus per evitar la impressió de voler "omplir" paper. Sobretot, no plagiiis mai els autors. Les cites s'han de fer constar en nota a peu de plana o a final del capítol.

### **Notes**

Dintre del cos del treball, una eina habitual per complementar-ne el contingut és l'ús de les notes. La finalitat de les notes és treure del text principal totes les dades complementàries o marginals, per alleugerir-ne la lectura i delimitar-ne el contingut.

Les notes es numeren correlativament des del principi del treball fins al final o bé per capítols. S'acostumen a situar a peu de pàgina, ja que això fa més fàcil la lectura immediata del text referit. Si són molt llargues, de vegades és inevitable de traslladar-les al final perquè dificulten la disposició de la pàgina. S'acostumen a compondre amb un tipus de lletra més petit.

## **2.7. Conclusions**

L'apartat de les conclusions constitueix una de les finalitats del treball de recerca. Les conclusions poden formar per elles mateixes un capítol a part dins l'índex, o bé poden estar incloses dins els apartats o capítols corresponents, si són conclusions parcials.

En aquesta part del treball s'han de donar els resultats de la descripció i l'estudi dels aspectes tractats, exposant les dades positives i negatives que se n'han deduït a partir d'unes intencions inicials. S'han de defensar, per mitjà dels raonaments exposats al llarg del cos del treball, un seguit de punts, de deduccions que cal que estiguin molt estructurats; però també s'han d'apuntar els problemes amb què t'has trobat i els dubtes que resten pendents. És important saber per què hem obtingut aquests resultats. Recorda que la ciència s'interessa per les condicions que fan possibles o no els fenòmens. Per tant, si els objectius que esperàvem obtenir no s'han donat, el treball no ha estat endebades, perquè ara segur que sabem més coses que al principi, és a dir, ara sabem en quins casos no es donen els fenòmens que preteníem estudiar.

Les conclusions també ens serveixen per fer una valoració final del treball, amb caràcter de síntesi, apuntant noves línies d'investigació futura.

## **2.8. Annexos**

En aquest apartat s'inclouen tots els materials que complementen el treball. Poden contenir qualsevol mena d'informació que confirmi, il·lustri o complementi un contingut tractat en el treball. En general, doncs, s'hi desplacen totes les dades que carregarien el text i en complicarien excessivament la lectura. Aquests materials han de ser inèdits o poc coneguts, ja que en el cas contrari és suficient amb una referència. Els annexos han d'anar numerats i titulats.

Dins d'un mateix treball hi pot haver diversos apèndixs: textos, documents, reproduccions d'objectes, quadres, diagrames, dades estadístiques, vocabularis, glossaris, llistes, etc.

## **2.9. Altres índexs**

A part de l'índex del treball del qual ja n'hem parlat, en un treball de recerca, hi poden haver altres tipus d'índexs que se situaran al final del treball: índex analític, índex cronològic, índex d'il·lustracions, etc. Segons la modalitat de treball que realitzis tindrà més o menys sentit incloure algun dels índexs presentats a continuació.

La finalitat de l'**índex analític** és que la persona que llegeix el treball trobi les dades o conceptes que busca amb més rapidesa. Aquestes dades poden estar organitzades segons diferents conceptes: topònims, vocabulari científic, etc.

En un treball d'història, moltes vegades és necessari incloure-hi un **índex cronològic** on figuren les dates i els esdeveniments més importants del tema tractat. Compost en columnes, generalment en la primera s'escriuen les dates, i , en la segona, els textos corresponents als esdeveniments ressenyats.

En l'**índex d'il·lustracions** s'inclou una llista de totes les figures que apareixen en el treball (gravats, làmines, etc.), seguides de la indicació de la pàgina corresponent. Se sol col·locar al final del treball, entre els altres índexs.

## **2.8. Bibliografia**

Quan es tracta d'escollir el tema de recerca, hem de pensar que és difícil aconseguir-ne un de totalment inèdit, que ningú hagi estudiat mai. També hem de pensar, però, que possiblement l'enfoc que vulguem donar-li no serà el mateix que el dels treballs o estudis ja publicats en llibres, revistes, a internet... Podem, per tant, donar un enfoc diferent a l'objecte del tema. És molt probable que trobem ja una material editat previ que, d'una forma més o menys directa, intensa o profunda, hagi tractat qüestions relatives al camí temàtic escollit.

Aquest fet no ha de considerar-se en cap cas com un impediment, sinó tot al contrari, és un dels recursos més importants de què disposarem. El fet que diversos especialistes, habitualment amb un grau de formació considerable, ens pugui aportar idees, iniciatives i opinions, ens pot ajudar a completar o veure des d'altres punts de vista el treball.

Aquestes fonts d'informació, pel que fa a documentació les trobarem bàsicament en biblioteques, hemeroteques, mediateques, fonoteques, centres de documentació, centres de recursos, museus, arxius... Una altra font d'informació molt estesa és internet on es pot accedir fàcilment, i localitzar i consultar abastament tot tipus d'informació i recursos.

Sigui quin sigui el material utilitzat cal que sigui tractat amb responsabilitat i se'n faci un bon ús. Qualsevol consulta realitzada en una font d'informació ha de ser clarament especificada a la bibliografia amb la ressenya ben identificada.

### **3. Exposició oral**

L'exposició oral és l'última etapa del treball de recerca. És el moment de defensar públicament el treball de manera organitzada, formal i resumida davant d'un tribunal format pel teu tutor del treball i un altre professor més de l'àmbit dels treballs exposats en aquell tribunal.

Aquesta exposició oral ha de ser breu i comptarà amb un guió i, si s'escau, amb tot tipus de material de suport sense abusar: paper (llibres, revistes, diaris...), suport magnètic (cassets, videocassets, disquets...), suport òptic (CD-ROM, videodisc...), etc. Has de buscar tècniques comunicatives motivadores i tenir molta cura en l'expressió oral i el vocabulari emprat.

En el calendari hi figuren les dates aproximades de l'exposició. Abans de la data fixada, però, es notificarà el dia i l'hora prevista per a la teva intervenció. És important ajustar-se al temps assignat.

La presentació s'ha de fer a partir del següent guió:

- **Introducció:** Dir el tema, justificar-ne l'elecció, destacar-ne l'interès, la importància o l'actualitat i descriure els objectius proposats.
- **Desenvolupament:** Comentar el procés de la recerca, destacant la metodologia emprada, amb els pros i contres que t'has trobat.,
- **Conclusions:** Presentar els resultats obtinguts en relació als objectius que t'havies plantejat (aportació científica).
- Hi ha la possibilitat que els membres del tribunal formulin alguna pregunta sobre qualsevol dels punts exposats.



### **III. TÈCNIQUES DE TREBALL**

#### **1. Fonts bibliogràfiques i d'informació**

Tot treball de recerca ha d'incorporar una bibliografia al final de la memòria. És la ressenya de totes aquelles fonts que ens han aportat alguna informació per a desenvolupar la recerca.

Generalment, les obres referenciades s'ordenen per cognoms d'autors, ordenats alfabèticament. Tanmateix, en alguns casos pot ser interessant classificar-les per temes.

- S'han de fer constar tots els documents citats expressament al text del treball, així com els de consulta imprescindible per a la comprensió del tema del treball – hagi estat expressament citat o no -. Cap altre document, que no hagi estat citat, o no sigui absolutament imprescindible, no ha de constar a l'apartat de bibliografia.
- Pel que fa al tipus formal de documents, la llista és única – és a dir, no s'han de fer divisions per apartats segons que es tracti de llibres o articles de revistes -.
- El llistat bibliogràfic s'ha de presentar per ordre alfabètic d'autors. Quan un mateix autor apareix citat diverses vegades, s'ordenen les referències segons l'ordre cronològic de publicació de l'obra citada.
- Els elements que sempre han de consignar-se a la citació apareixen en els exemples següents.
  - Ressenya bibliogràfica d'un llibre
    - BALASCH, Manuel. *Carles Riba, hel·lenista i humanista*. Barcelona: Barcino, 1984.
  - Ressenya d'article de revista
    - CAMPS, Oriol. "Fem l'article". *Llengua i administració*. Barcelona 3, 13 (ag./setembre 1982 – juny 1985), p. 3.
  - Ressenya d'una monografia
    - BRUGUERA, Jordi. *Diccionari ortogràfic i de pronúncia*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990, 732 p. (Diccionaris complementaris, 1)
  - Ressenya d'una obra musical
    - *Sisena simfonia, en si menor, op. 53*  
Ludwig van Beethoven
  - Ressenya d'una adreça electrònica
    - <http://www.lacaixa.es/estudis>

## **2. Lectura ràpida**

Per fer una primera tria d'aquells materials que considerem que ens poden ser útils per al nostre treball aconsellem fer una lectura ràpida dels textos inicialment triats. Es tracta de fer una lectura ràpida per assenyalar quins capítols, fragments o parts d'una font documental ens interessin per al nostre treball. En aquest sentit és important anotar, marcar de la manera que sembli més adient aquests fragments més interessants o útils.

## **3. Lectura detinguda i subratllat**

Quan ja tenim una selecció de material és convenient fer-ne una lectura de forma més atenta i on anem subratllant dades, frases o fragments molt més concrets. Subratllar és una manera intel·ligent de llegir, que, a més, facilita una lectura posterior del text perquè se'n selecciona el més important que hi ha escrit. Quan subratllem, millorem la nostra capacitat de lectura.

Hem de pensar, però, que no sempre es poden subratllar uns mateixos aspectes d'un text; se subratlla sempre segons el que es vol treure de la lectura; dades concretes, idees principals, etc. També podem subratllar amb diferents colors segons el tipus de contingut.

## **4. Anotacions**

El treball de recerca és un tipus de treball que requereix fer registres ja que les fonts de consulta i de recollida de dades és complexa. Les dades apareixen disperses i serà després, en acabar les observacions o lectures, quan arriba el moment de posar-les en ordre seguint un criteri determinat.

L'ordenació i arxiu de les diferents anotacions anirà omplint i donant cos a l'estructura del treball.

## **5. Esquemes**

Els esquemes suposen plasmar en l'espai estructures que, des del moment inicial de la lectura o la presa de notes, han d'haver orientat la comprensió: el procés d'esquematzació és simultani al de la comprensió del text oral o escrit.

Un altre aspecte a destacar referit als esquemes és que sovint aquests s'elaboren de manera diferent segons les matèries. Normalment cada matèria utilitza els esquemes segons les necessitats; alguns, fins i tot, formen part de la mateixa construcció teòrica de la matèria (exemple: l'esquema de la formulació química).

L'elaboració d'esquemes es fa gairebé imprescindible en un treball de recerca. Amb ells pots estructurar les relacions entre les diferents idees i conceptes mitjançant lletres, xifres i marges. L'índex és un cas clar d'esquema necessari a l'hora de fer un treball.

Per fer un esquema seguirem els passos següents:

- Hem d'anotar les idees principals
- Les hem de resumir en un títol o una frase curta
- Les hem d'organitzar en l'espai respectant l'ordre i la importància de les idees i que tingui una lectura visual entenedora.

## **6. Resums**

Quan s'arriba al final del treball i cal començar a sintetitzar tot allò que s'ha llegit, subratllat, esquematitzat, etc. és el moment de resumir. Es tracta de dir en poques paraules el conjunt d'informació obtinguda. Els passos a seguir són:

- Llegir bé el text i subratllar les idees centrals i relacionar-les
- Escriure al marge les paraules clau
- Fer l'esquema
- Fer un redactat complet, fixant-nos en l'expressió escrita i mirant que la redacció personal que fem sigui fidel a la idea del text original.
- Si un resum és prou correcte ja no ens caldrà anar a la font d'origen per interpretar-lo

## **1. Gràfiques**

En un treball de recerca és possible que la investigació porti a quantificar, comparar i valorar dades. Per a dur a terme aquesta tasca són molt útils les gràfiques. És la forma visual més clara d'observar uns resultats. De gràfiques, n'hi ha de molts tipus. En funció de les dades que vulguin analitzar seran més útils les unes que les altres.

## **IV. COMPOSICIÓ DEL TEXT ESCRIT I PRESENTACIÓ FORMAL DE LA MEMÒRIA**

### **1. Aspectes formals**

La distribució formal del text i dels elements gràfics en una memòria escrita es fa a partir d'unes normes estandarditzades que pots trobar en diversos llibres i que orienten a l'autor en com fer la composició escrita i gràfica. A continuació presentem alguns d'aquests aspectes que cal tenir en compte a l'hora de fer la redacció final de la memòria.

Molts d'aquests aspectes te'ls facilitaran els processadors de textos i els programes d'edició.

També us permeten realitzar i incloure en l'escrit gràfics i imatges. Per últim us faciliten la correcció ortogràfica, doncs teniu al vostre abast diversos correctors.

#### **1.1 Paper i composició**

Pel que fa al paper i la composició gràfica destacaríem:

- El text s'ha de presentar escrit amb ordinador, en fulls blancs i solts, de mida A4, escrits a una sola cara, a doble espai o espai i mig, i numerats correlativament.
- Els text s'ha de presentar justificat, alineat al marge esquerre i dret, o només a l'esquerra.
- Els diferents capítols, apartats o paràgrafs han de tenir entre si un espai adequat.
- Entre cada paràgraf pots deixar un espai o bé, si no el deixes, el nou paràgraf comença amb la primera línia entrada dins el text.
- Si es fa una cita que ocupa un cert espai, també cal deixar un espai entre la cita i el text.
- Les notes a peu de pàgina se solen separar del text principal per una línia fina.

#### **1.2. Tipus de lletra**

- La lletra que triïs ha de ser clara i entenedora i tota la memòria ha de tenir una mateixa família de lletres.
- La mida de la lletra del text pot oscil·lar entre 10-12, excepte les notes a peu de plana, gràfics etc. que han de tenir un cos de lletra més petit. Els títols també poden ser d'una altra mida. Si utilitzes tintes de diferents colors, cal que tinguis el mateix criteri d'utilització.
- Has de jugar amb la mida de la lletra (majúscula, minúscula) i la configuració de les lletres (normal, negreta, cursiva, subratllat) per diferenciar: parts, capítols, subcapítols, epígrafs. La lletra normal, negreta, cursiva i el subratllat tenen un ús estandaritzat.
  - La **normal** s'utilitza per a la composició general del text.
  - La **negreta** s'utilitza només en els títols i subtítols.
  - El **subratllat** se sol utilitzar molt ocasionalment, fins i tot no s'utilitza ni en els títols.
  - **Cursiva** s'acostuma a utilitzar per:
    - Paraules d'un altre idioma
    - Títols de llibres
    - Noms científics de vegades, plantes o minerals
    - Argots o dialectalismes
    - Lletres que enumeren
    - En esquemes o quadres per indicar el nom dels conceptes
    - Les variables algebraiques
- Les quantitats s'escriuen amb xifres, especialment les que tenen dos o més nombres.

### **1.3. Marges**

- És convenient justificar el text, a esquerra i dreta o només a l'esquerra.
- L'escrit ha de tenir un interlineat a doble espai o espai i mig. Entre els títols i subtítols hi ha d'haver línies en blanc que ajudin a identificar la jerarquia corresponent a cada títol.
- Cal deixar uns marges generosos, sobretot a la part esquerra (marge esquerre) ja que és l'espai que serà parcialment ocupat per l'enquadernació.

### **1.4. Paginació**

- Un cop tenim tot el text complet, cal numerar correlativament totes les pàgines de l'original.
- La numeració de les pàgines es pot situar a la part superior o al peu de la plana (centrada o desplaçada a la dreta) o bé al marge dret (centrada), ja que són els espais més visibles.

### **1.5. Composició dels diferents documents**

A més dels fulls que tenen text, s'han d'incloure degudament els quadres, les gràfiques, els plànols, les il·lustracions... Sempre és preferible que aquests documents acompanyin de manera immediata el text al qual es refereixen, perquè mantinguin així la més directa relació de context. Si aquest material d'informació complementària o d'il·lustració té una estructura diferent, o la seva extensió pot creat un trencament en el fàcil seguiment de la lectura del treball, és millor afegir-los al final d'aquest, com un capítol annex. En aquest cas, s'ha de guardar sempre l'ordre d'inclusió d'aquest document, d'acord amb la seva relació amb el treball. Cada document haurà de tenir una mínima presentació (un peu d'imatge) que doni la seva referència respecte del text que es relaciona.

## **2. Treball de redacció**

### **2.1. Esborranys inicials**

Una vegada disposem de tot el material ordenat (fitxes, esquemes, anotacions diverses,...) i un guió previst provisional, el camí hauria de ser iniciar els esborranys. Abans d'iniciar la redacció de la memòria cal revisar l'índex i modificar, si cal, els títols i subtítols o l'ordre d'aparició.

Per començar, és bo que no facis de manera lineal la redacció de cada un del capítols (1r, 2n, 3r, ...), sinó de manera fragmentària i seguint l'interès o la prioritat que li vulguis donar. Una memòria d'aquest tipus mai s'aconsegueix definitiva a la primera redacció. En aquest sentit **és important començar per la part que es considera més important del cos del treball**. La redacció és com una construcció que es va fent de mica en mica. Les peces es poden encaixar per trossos i finalment muntar tota l'estructura. Totes les parts estan relacionades entre si, però n'hi ha unes de més bàsiques que les altres.

Un altre aspecte important és que les primeres redaccions tenen com a prioritat incorporar els materials a l'estructura prevista. És necessari integrar-los i desenvolupar-los de forma coherent, que tinguin sentit. Per tant, en aquest estadi de treball dedicarem les nostres forces a vertebrar a fons i donar cos a tots els aspectes de contingut. Els detalls o els aspectes gràfics els has de deixar per a un estadi posterior.

Per acabar, ens referirem al aspectes de forma: el format de treball, la correcció ortogràfica i la d'estil. Pel que fa al format, ja s'han fet un seguit de propostes amb exemples concrets dintre d'aquest apartat perquè puguis tenir en tot moment un punt de referència clar. La correcció d'estil i l'ortogràfica són tasques amb les quals finalitza un treball d'aquest tipus. Això no vol dir, és clar, que mentre es redacta l'esborrany, no s'hagin de tenir en compte aquests aspectes.

## **2.2. Redacció final**

Un cop tinguis tots els apartats del guió acabats es pot dir que disposaràs d'un esborrany definitiu. És ara el moment de fer-ne una lectura completa, tant per part de l'autor/a, com del tutor/a del treball. Fet això tindrem una visió globalitzada de la tasca realitzada, i podrem analitzar si hem aconseguit aquella idea inicial sobre el treball desenvolupat.

És el moment de repassar que la redacció sigui clara, entenedora i que l'expressió escrita sigui correcta. És aconsellable que les frases no siguin gaire llargues perquè ajuden a la comprensió lectora. La llargada dels paràgrafs convé que tampoc sigui molt extensa. Has d'extremar la cura en la construcció de les frases tant pel que fa a la gramàtica com per l'ús adequat dels signes de puntuació. És important tenir molt present que, encara que no es tracta d'un treball literari, s'ha de tenir cura en el redactat: les expressions i el vocabulari, tant l'específic del tema com el general del text, han de ser els adequats; les repeticions o les paraules buides de contingut s'han d'intentar evitar. Pensa que la correcció en l'expressió escrita és un dels objectius del treball de recerca.

En cas que això sigui plenament satisfactori, ens disposarem a fer la revisió final del text que acabarà amb la correcció d'estil i l'ortografia, etapa que posarà fi a la redacció final.



## **V. AVALUACIÓ**

### **1. Avaluació**

L'avaluació es realitza prenent com a referència uns aspectes establerts prèviament. Aquestes aspectes que desenvoluparem a continuació parteixen de 3 elements fonamentals:

- 1- La valoració del tutor/a del treball de recerca sobre les circumstàncies diverses que s'han produït al llarg del desenvolupament del treball, especialment pel que fa a aspectes relacionats amb el mètode i procediments emprats, però també amb les actituds i els valors que hagi demostrat.
- 2- El dossier o memòria, acompanyat dels materials (maquetes, diapositives, plànols...) i annexos que l'alumne cregui oportuns.
- 3- La valoració de l'exposició oral, tant de l'exposició individual de l'alumne com de les explicacions que aquest, a petició del tribunal del TR, pugui donar respecte al procés o als resultats del treball.

L'avaluació tindrà present els tres grans apartats referits als continguts amb la següent assignació de %:

- **Seguiment 40 %**
- **Memòria 40 %**
- **Exposició oral 20 %**

Dintre d'aquests tres blocs es tindran en compte els aspectes següents:

### **1.1. Avaluació del seguiment**

#### **Temporització**

- Capacitat d'organitzar la feina i planificar-la amb iniciativa, creativitat i autonomia.
- Distribució coherent i equilibrada de les diferents parts del treball.

### **Mètode**

- Tria i seguiment d'un mètode de recerca i de tractament de la informació.
- Capacitat per a analitzar i resoldre les dificultats i entrebancs específics que poden aparèixer.
- Ús dels recursos informàtics

### **Actituds**

- Esforç, responsabilitat i regularitat en la realització de les tasques proposades i planificades.
- Compliment dels terminis en la realització del treball.
- Iniciativa i interès davant la preparació del treball o davant d'una dificultat que es presenti.
- Col·laboració amb el tutor/a del treball de recerca.

## **1.2. Avaluació de la memòria escrita**

### **Aspectes formals**

- Estructura lògica del contingut adequada a la presentació de la memòria escrita (introducció, descripció del treball dut a terme, resultats, conclusions, bibliografia i altres recursos, annexos).
- Presentació ordenada, neta i clara de l'informe, i de l'aparell iconogràfic i gràfic.

### **Cos**

- Estructura adequada quant a l'ordre i els apartats.
- Idoneïtat de les fonts d'informació escollides i capacitat d'extreure dades significatives per al desenvolupament del treball.
- Contingut treballat amb esperit de recerca i rigor.

### **Conclusions**

- Capacitat de síntesi i de la valoració crítica del propi treball.
- Aportació científica dels continguts i les conclusions.

### **Expressió escrita**

- Ús adequat de la llengua escrita. Adequació del llenguatge i el vocabulari al tema estudiat.

### **1.3. Avaluació de l'exposició oral**

#### **Aspectes formals**

- Ordre lògic i coherent d'exposició.
- Adequació al temps d'exposició.
- Material de suport (si n'hi ha).
- Saber estar.

#### **Expressió oral**

- Correcció, claredat i vocabulari adequat a l'expressió oral.

#### **Conclusions**

- Capacitat de síntesi en la presentació del tema i les conclusions.



**Full d' anotacions de l'alumne**



**Full d' anotacions de l'alumne**



**Full d' anotacions de l'alumne**